

טובו מלא עולם

פרקים ראשונים מתוך הספר לכתחילה

סדרת ספרי
'לכתחילה'

לבתחילה שובו מלא עולם

יסודות

מכון "יסודות"

ניסן ה'תשפ"ד

ישראל

מכון "יסודות"

סמטת אפרים 11

בני ברק

© 0527632686

כל הזכויות שמורות

All rights reserved

Printed in Israel

למעוניינים בקבלת הקונטרס ניתן לפנות למייל:

lecatchila94@gmail.com

(ככתוב בשורת הנושא "לכתחילה")

המעוניין להשתתף בהדפסת הקונטרס

וכן המעוניין לסייע בהפצת הקונטרס במקום מגוריו.

ניתן לפנות למס' פלא'. 053-317-2129

נתרם לזיכוי הרבים להרבות כבוד שמיים

נ.ב. ניתן להשיג את ספרי המכון

בחנויות הספרים המובחרות

**יוצא לאור בסיוע ארגון מתעלים -
הפצת לימוד המוסר בישיבות ובכוללים**

ספרי 'לכתחילה' שיצאו לאור עד עתה:

— מידות ועבודת ה' —

■ עבודת ה'.	■ תיקון המידות.
■ יסודות האמונה.	■ שמירת הלשון.
■ מעמד הר סיני.	■ בין אדם לחבירו - סור מרע.
■ אמונה ובטחון.	■ בין אדם לחבירו - עשה טוב.
■ השגחה פרטית.	■ תלמוד תורה.
■ קרבת אלוקים.	■ דרך הלימוד.
■ כיסופין.	■ דרך העליה.
■ דביקות בה'.	■ מ"ח קניני התורה.
■ כבודו מלא עולם.	■ פסגות - תורה ומצוות.

— מועדים —

■ הנהגת הבוקר.	■ אלול וראש השנה.
■ ציצית ותפילין.	■ עשרת ימי תשובה.
■ תפילה.	■ יום הכיפורים.
■ ברכות.	■ חג הסוכות ושמחת תורה.
■ סעודה.	■ סוכה וארבעת המינים.
■ שבת	■ חנוכה וחודש כסלו.
■ הנהגת היום.	■ פורים וחודש אדר.
■ שבת	■ פסח וחודש ניסן.
■ מלאכות ומוקצה.	■ ליל הסדר.

— אורח חיים —

ספרים נוספים בהוצאת המכון:

סדרת מרפסין איגרי / סדרת יסודות התלמוד
סדרת תתקבל / הפלא ופלא / עצה ותושיה
המקדש וקדשיו.

הסכמות הרבנים הגאונים

(לפי סדר א-ב)

הגאון רבי בן ציון אבא-שאוֹל זצ"ל

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל

הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל

הגאון רבי ישראל משה דושינסקי זצ"ל

הגאון רבי דוד הורביץ זצ"ל

הגאון רבי צבי אלימלך הלברשטאם שליט"א

(האדמו"ר מצאנז)

הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל

הגאון רבי יעקב בצלאל זולטי זצ"ל

הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל

הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל

הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל

הגאון רבי משה אריה פריינד זצ"ל

הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א

הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א

הגאון רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל

הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל

כבר נדפסו בשאר ספרי מכון "יסודות"

**תדפיס מתוך
הספר
"לכתחילה"
השלם**

מפתחות

טובו מלא עולם

פרק א

מפתח האושר טו

פרק ב

מסע החיים כג

מסע מוצלח כג

התגברות על קשיים במהלך המסע כה

המוליך והמסיע כז

קול ה' במהלך המסע כח

מבט לאחור ל

סוף דבר לא

פרק ג

והנה טוב מאוד לב

טובת הפרט לג

פרק ד

טובות תמידיות לו

עצות לט

פרק ה

אמונת ההטבה מא

אמונת ההשגחה מד

פרק ו

המלך הטוב והמטיב מו

פרק ז

טוב ה' לכל נ

מקור הרוגע והשלוחה נא

'כל טובי' נב

פרק ח

טובה נסתרת נד

טובה עכשווית נז

פרק ט

אין רע בעולם נט

'רע' אמיתי סד

פרק י

הטובה המושלמת סה

פרק יא

כל דעביד רחמנא לטב עביד סט

פרק יב

הכל לטובה עד

פרק יג

שכרו של המאמין שהכל לטובה עז

פרק יד

אך טוב וחסד ירדפוני..... פא

פרק טו

אהבת ה' לעמו..... פד

פרק טז

בנים אתם לה'..... פח

פרק יז

מידת הרחמים..... צא

הכרה במידת הרחמים..... צג

'יושפע שפע רב'..... צד

בטחון במידת הרחמים..... צה

מידת הרחמים אינה מתחשבת בחטאים..... צו

'לא בצדקתך'..... צט

פרק יח

אב הרחמן..... קא

'את אשר יאהב יוכיח'..... קב

'עמו אנכי בצרה'..... קג

פרק יט

לקבולינהו בשמחה..... קה

מבעט ביסורים..... קי

פרק כ

מעלת ההשתווות..... קיא

דומי נפשי..... קיב

י • _____ • לכתחילה

פרק כא

מעלת 'רצה באשר ירצה יוצרך'..... קיד

פרק כב

ואני בער ולא אדע..... קיז

פרק כג

הבעת אימון..... קכ

הבעת אי אימון..... קכב

פרק כד

מרוצות..... קכד

חוסר מרוצות..... קכו

פרק כה

מחשבות טובות..... קל

פרק כו

דיבורים טובים..... קלד

פרק כז

טעויות, כשלונות..... קלז

פרק כח

תמיהות על הנהגת ה'..... קמא

פרק כט

התרעמות על מעשי ה'..... קמה

זהירות מהתרעמות..... קמז

כל התרעמות שגויה מיסודה קמט

פרק ל

דאגה קנא

פרק לא

נזקי הדאגה קנח

פרק לב

יאוש קסב

פרק לג

פחד, חרדה קסז

האיסור לפחד קסז

האיסור לפחד במלחמה קסח

פרק לד

נזקי הפחד קע

פרק לה

הצלה מפחדים וחרדות קעג

פרק לו

הצלה מצרות קעח

פרק לז

הודיה קפא

לכתחילה

טובו
מלא עולם

יסודות

ספר לכתחילה

טובו מלא עולם

פרק א

מפתח האושר

א. כל יושבי תבל ויצורי ארץ מחפשים דבר אחד ויחיד:
סיפוק, אושר, שיהיה להם רק טוב.

מי שמצא את הטוב הזה הוא דוד המלך - 'ואני קרבת
אלוקים לי טוב'¹.

דוד המלך מכריז ואומר: אותו טוב שאתם מחפשים אחריו
- נמצא ב'קרבת אלוקים'.

אם תזכו ל'קרבת אלוקים' - זכיתם לכל הטוב שבעולם².

1. תהלים (עג, כח).

2. כמה אנשים באמת יכולים לתאר את חייהם כ'מהנים'? אין כמעט אדם
אחד שישתמש במילה 'מהנה' כתיאור העיקרי לחייו. רוב רובם אינם
מרוצים מספיק מחייהם. ואפילו אותם אלו שמתארים עצמם
כ'מאושרים', בדרך כלל חווים זמנים קצרים של אושר בין תקופות רבות
של תסכול.

ג. במשך כל ההיסטוריה, כל חכמי אומות העולם חיפשו תשובה לשאלה: איזו צורת חיים תביא את האדם לאושר, רוגע ושלווה.

עד היום אין אפילו תשובה אחת מספקת ומקיפה את כל החלקים של החיים.

אבל בורא עולם, יצרן האדם, נתן את ההוראות המדוייקות כיצד לחיות ולהגיע לאושר פנימי: דרך התורה שבסיסה הוא האמונה. 'בא חבקוק והעמידן על אחת...'³.

ג. נבוכדנצאר משל בכל העולם כולו⁴, על בני האדם ועל

לא כך זה אמור להיות. החיים בשני העולמות - הזה והבא - נועדו להיות מהנים.

כל העולם מצהיר שהוא חפץ למצוא אושר, וכמעט אין מי שעלה בידו להשיגו.

מה באמת צריך לעשות כדי להשיג את האושר שכולם מחפשים?
'ואני קרבת אלוקים לי טוב'.

3. צור ישראל (עמ' 300).

אין דבר בעולם המבוקש יותר מאושר. בכל בן אנוש טמון רצון עז להיות מאושר, לחוות אושר, ולאחוז בו עד מוות.

אולם, למעשה, מעטים הם המחפשים את האושר במקום הנכון.

רוב רובם של האנשים מתמקדים באינטרסים האישיים שלהם. אנשים אלו לעולם לא ימצאו את האושר, היות ואין כל גבול למה שהם מחפשים, ובשל כך - תמיד הם יחוו שחסר להם משהו. המסע אל האור (עמ' 161).

חיות השדה⁵, וכל הכסף והזהב שהיה בעולם היה שייך לו⁶.

לכאורה, אין אדם מאושר ממנו. ומה באמת? אומר חבקוק הנביא על נבוכדנאצר⁷: 'לא ישרה נפשו בו', כלומר: לא היה לו טוב בחיים, הוא לא היה שמח בחלקו⁸.

ד. כל אחד רוצה להיות שמח. אנחנו משקיעים כסף, זמן ומאמץ כדי לחיות חיים רגועים ושמחים - והנה פתאום באמצע היום מישהו אומר לנו משהו, או עושה לנו משהו - וכל השמחה שלנו פרחה והלכה לה.

נמצא, אם כן, שזה לא בידינו להיות בשמחה, כי השמחה שלנו תלויה באחרים! אנשים מסביב גוזלים לנו את השמחה!⁹

4. מגילה (יא, א).

5. פרקי דרבי אליעזר (פרק י).

6. אסתר רבה (ב, א).

7. חבקוק (ב, ד).

8. תנחומא (תרומה ג): 'המליך הקב"ה אותו על כל העולם, ולא היה שמח בחלקו, לא ישרה נפשו בו, והיה מביט בעצמו ומתביש, ואומר: אני מלך?'

9. בעל תשובה אחד סיפר, כי הדבר שעורר אותו לחזור בתשובה היה, כששם לב לעובדה מוזרה, שכאשר הוא פוגש בחברים - אותם שהצליחו להגשים את כל שאיפותיהם הגשמיות - ושואל לשלומם, הם היו עונים לו בביטויים של אנשים שסוחבים את החיים, ולא בביטויים של אנשים מאושרים.

ה. אחד הדברים המבטלים את האדם מעבודת הבורא הוא - 'הקורות והתלאות הבאות על בני אדם'¹⁰.

העצה הטובה ביותר היא: אמונה חזקה, 'כי אם יהיה חזק ואמונתו קיימת' - לא יוכלו כל החידושים לחסר מעבודתו, כאשר לא יוכלו הרוחות החזקות לעקור ההר הגדול ולהמישו ממקומו'¹¹.

ו. גם אדם שיפלו בחלקו כל חללי דעלמא - לא יוכל להגיע לשלוות נפש של ממש ללא אמונה ובטחון'¹².

דבר זה הפליא אותו עד מאוד, והביאו למסקנה שהאושר האמיתי אינו מושג על ידי ריבוי ממון, וצריך לחפש את האושר במחוזות אחרים. אחד מגדולי המחזירים בתשובה, שהיו לו הרצאות מוכנות שאותם הוא הרצה עשרות בשנים, אמר: 'היום הכל נכנס לגניזה. אין לי מה לעשות עם זה היום. את כל ההרצאות אני צריך לבנות מחדש'.

הוא הסביר את דבריו: 'פעם הדיונים היו האם יש אלוקים, האם קיימת השגחה פרטית, מדוע להיות יהודי, גן עדן, גיהנם, חיים, מוות, מה תכלית החיים. אלו היו הנושאים. היום זה לא מעניין אף אחד. היום הדבר היחידי שאנשים רוצים זה להיות מאושרים. איך אתה עושה שאני יהיה מאושר? איך אתה פותר לי את כל הבעיות שלי?'

היום הקושי המרכזי שאנשים מתמודדים איתו בכל העולם - הוא אינו ב'ערכים', הוא רק ב'אני', בחיים האישיים שלי, כיצד לצלוח אותם בשמחה ובאושר. זה מה שמעניין את כל האנושות.

הפתרון היחידי לכך הוא אחד: אמונה ובטחון.

10. לשון רבנו תם בספר הישר (שער ו מידה ו).

11. רבנו תם (שם).

12. דוגמא: סנחריב ונבוכדנצר, שני מלכים אדירים, לא מצאו מרגוע לנפשם.

ז. בעל בטחון הוא האדם המאושר ביותר בעולם, כי אין לו שום דאגות, ותמיד שמח לו בלב, כי הוא יודע שהכל לטובתו¹³.

ח. בעל אמונה יודע בבירור שאין טעויות, וכל האירועים מתרחשים בדיוק לפי רצונו יתברך, והוא גם יודע שה' יתברך רוצה את הטוב ביותר עבורו, ואם כן מדוע לא להמשיך לשמוח¹⁴.

ט. המאמין האמיתי משוכנע כי אין אדם שיכול לקחת מכבודו וממונו ומכל אשר לו אפילו כחוט השערה, אם לא מפני שכך נגזר מפי עליון, וממילא אין לו שום טינה ושנאה נגד אף אחד בעולם, שהרי אף אחד אינו עושה לו מאומה מלבד ה' יתברך¹⁵.

י. אדם שהיה עיור או אילם והרופא ריפא אותו, מה רבה תהיה שמחתו ממצבו החדש.

מדוע? סנחריב, שכבש את כל העולם, לא יכול היה להירגע עד שיכבוש גם את ירושלים. נבוכדנצר שכבש גם את ירושלים, לא יכול היה להירגע כל... קומתו היתה קצרה. הנצי"ב מוולאז'ין (העמק דבר דברים ד, א. הרחב דבר שם).

אמר החכם: עושר ואושר – אינם קשורים כלל זה בזה. רוב העשירים אינם מאושרים, ורוב המאושרים אינם עשירים. רבים המה העשירים האומללים, ורבים המה העניים המאושרים. אוצר החיים (עמ' יט).

13. חובות הלבבות (שער הבטחון, פתיחה).

14. חובות הלבבות (שער הבטחון).

15. חובות הלבבות (שם).

שהכל לטובה, אלא גם בהרגשה²⁰.

יד. בעל בטחון - אינו דוחק מצבים ולא מרחיק לכת. הוא מאוזן נכון בכל מצבי החיים²¹.

טו. שחרור מלחצים ומתחים נפעל רק על ידי התחברות למהלך של בורא עולם, לרצונו של בורא עולם. פשוט לעצום עיניים וללכת בדרך שהוא מוביל אותך כרגע²².

טז. מי שטוען שהוא בוטח בה', אבל עולמו הפנימי אינו רגוע ושליו - משקר לעצמו.

המדד הבסיסי לביטחון בה' הוא תחושה פנימית של רוגע ושלוה, מנוחת הנפש ושמחה²³.

יז. דוד המלך מסכם את חייו במילים²⁴: 'אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי'.

אנשים רבים שעברו חיים הרבה פחות מאתגרים מחייו של דוד המלך מתייחסים לחייהם כמסע עינויים מתמשך. ואילו דוד המלך ראה רק 'טוב וחסד'. הוא הכיר בכך שכל אתגר

20. חובות הלבבות (שם).

21. חובות הלבבות (שער הבטחון פ"ד).

22. וגם התפילות הם מתוך הכנעה ונכונות לקבל את רצון ה' בכל מקרה, גם אם התפילה לא התקבלה כרגע.

23. חובות הלבבות (שם).

24. תהלים (כג, ו).

שהנניח ה' בדרכו - הוא ביטוי של 'טוב וחסד', כדי להוביל אותו ליעד שלו²⁵.

יח. האתגרים הם עדות על אהבת ה', לא על נטישתו. אבא מוודא שבנו ילמד ויתקדם²⁶.

יט. כאשר יתברר לאדם שכל רגע של צער בעולם הזה הביא אותו אל תכליתו, אל מילוי תפקידו, ואל דביקותו העצומה בבורא עולם, יתקיים בו הפסוק: 'אז ימלא שחוק פינו'²⁷.

כ. אדם שישנן את הידיעות הבאות בתדירות גבוהה - הוא יהיה מאושר עלי אדמות:

א. אין מקרה בעולם, וכל המאורעות הפוקדים אותו הם רק מה'.

ב. ה' הוא הכח היחידי שיכול לשנות את המצב העכשווי בכל רגע נתון.

ג. כל רצונו של ה' הוא רק להיטיב, ולפיכך לא יתכן שיצא ממנו דבר רע²⁸.

25. ראה לכתחילה (כיסופין).

26. ראה לכתחילה (עבודת ה').

27. פרקי מחשבה (אמונה עמי' רעו).

28. רמח"ל (וידעת עמי' 133).

פרק ב

מסע החיים

א. המאמין השלם מביט על מאורעות חייו כאדם הנוסע ברכבת ומעיף מבט מן החלון מפעם לפעם, לראות את התחנות שהרכבת חולפת על פניהן.

כולנו נוסעים ברכבת המונהגת על ידי הקב"ה, ואין אנו יכולים לשנות את כיוון הנסיעה או את מהירותה.

כל ההשתדלויות לעשות זאת לא תעזורנה מאומה¹.

מסע מוצלח

ב. הרוצה לעבור את מסע החיים מתוך שמחה אמיתית, מתוך חדות חיים, מתוך חיוניות וקלילות, יש לו רק דרך אחת: לחיות חיי אמונה ובטחון².

ג. יהודי יכול להתהלך בעולם כשהוא עוסק בתורה, מדקדק במצוות, משקיע בתפילה, אך אם בבסיס אישיותו חסרה התשתית של האמונה והבטחון בה' – הוא יכול למצוא את עצמו מנותק מבורא עולם, לא מרוצה ממצבו, מודאג וחרד מעניינים שונים בחייו, מתוסכל וממורמר³.

1. ראה מכתב מאליהו (ח"א עמ' 197).

2. חובות הלבבות (שער הבטחון).

3. ראה משכני אחריד (מבוא).

ד. בכל פרט ופרט שיש לנו - יש לשים לב שהוא ניתן לנו מאת ה' יתברך. ילדינו הם מתנת שמים. הבנת הסוגיא היא מתנת שמים. יש להרגיש זאת בכל פעם שנזכרים בילדים, בכל פעם שמבינים את הסוגיא ובכל שאר עניני חיינו⁴.

ה. האדם המאושר הוא מי שרואה את יד ה' בכל צעד ושעל של חייו, שיודע במוחש שכל מאורע קטן כגדול המתרחש עמו הוא 'השגחה פרטית' עליונה.

אדם כזה מקבל את מצבו כפי שנקבע לו משמים בלי שום

4. יעקב אבינו אמר לעשו שהילדים שעומדים לפניו הם 'הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך'. הגרמ"ש שפירא (זהב משב"א פרשת וישלח) כותב: "ומבואר כאן דבר מופלא, כי הנה ילדים שיש לאדם זה מטבע הבריאה וזה חלקו, אשר כל שיש בו יצור חיים, וצאן ובקר וחי ורמש אין מספר - פרים ורבים, כך הוא דרכו של עולם.

"אמנם יעקב אבינו אינו משיב בסתמא: 'ילדי הם', כדבר רגיל וטבעי, כי אם: 'הילדים אשר חנן אלוקים'. אע"פ שעשו הוא השואל, ובודאי שלא בא יעקב ללמד אמונה והשגחה לכופר בעיקר. אמנם זה, כי זה הוא שיחתו של יעקב כפי אשר חי ומרגיש במציאות, כי כל אשר לו הוא מאת ה' ואת הכל הוא קורא בשם ה', וצדיק באמונתו יחיה.

"זאת ועוד, שאמר 'הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך', שלא זו בלבד שהוא חי שהכל בא לו מאת ה', אלא הוא עוד מרגיש שהכל הוא מתנת חנים מאת ה' בחסדו.

"וכמה הודאה והכנעה תמידית היא לה' יתעלה, כשכל חיינו מרגישים שכל אשר לנו - ניתן לנו בחסד וחנינה מאיתו. ולא בילדים בלבד, אלא בכל ענין צריכים לראות חסד ה'. כל בן תורה הסובר סברא - צריך להרגיש מתנת ה', כמו שכתוב: 'וחננו מאיתך...'"

התמרמרות, הוא אינו מנסה 'לסדר לעצמו' מצב אחר ממה שנתן לו ה' בהשגחתו הפרטית⁵.

ו. השאיפה היא, שהאמונה תהיה תחושה טבעית, פשוטה, הווית חיים, נושמים אמונה, מרגישים אמונה, 'צדיק באמונתו יחיה', 'יחיה' כפשוטו⁶.

התגברות על קשיים במהלך המסע

ז. הרוצה רצף של שנים מאושרות - עליו להתאמן מראש במידת הבטחון בטרם יתחילו הקשיים.

כמעט בלתי אפשרי להנחיל אמונה לאדם בזמן שהוא עובר נסיון. בעת שאדם שרוי בכאב וחרדה - אין לכו פתוח לתובנות גבוהות⁷.

ח. הבטחון מעניק לאדם את האומץ, והכח, ועוצמת הרוח להתגבר על כל קושי ועיכוב שעומד לפניו בתיקון מידותיו ובלימוד תורתו ובקיום תפקידו בעולם בשלימות⁸.

ט. אמונה שאינה עוברת מהמח ללב - כמעט ואינה יעילה כשמגיעים לפיתולים במסע החיים, כשניצבים מכשולים

5. שם.

6. בדרך זו הלך החפץ חיים. הוא השיב את האמונה לתוך לבו עד שהיא נהפכה אצלו לתחושה טבעית. בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו הוא נשם אמונה. האמונה היתה כל הווית חיים.

7. ראה לכתחילה (אמונה ובטחון).

8. שם.

בפרשות דרכים, כשמתמודדים עם דברים קשים בשעת אמת.⁹

י. ה'בטחון' כמו רעהו ה'אמונה' – אינו איזו תחושה רגעית הפוקדת את האדם ברגעי קושי ומשבר. 'בטחון' – זה דרך חיים. 'בטחון' – זה צורת חיים עמוקה ועוצמתית.¹⁰

יא. אנשים רבים למדו בעבר ענייני אמונה ובטחון והניחו את הלימוד למשמרת והם משתמשים בו בעיתות הצורך.

אולם, אין די בכך, חובה לחיות בטחון ברצף ובהתמדה, כל ה'הלוך ילך' צריך להיות ספוג בבטחון ואמונה ברורה ומוחלטת שאין שום כח בשום פעולה להרע או להטיב, אלא אך ורק ברצון ה'¹¹.

יב. חובה לדעת, כי מידת הבטחון בה' אינה באה כ'פתרון' לקשיים, אלא להיפך, הקשיים בחיים באים כ'היכי תמצוי', כאמצעי, כדי להזמין ולהכניס את הבטחון לחיינו, כי הקב"ה רוצה שהאדם יכיר בכל רגע עד כמה הוא תלוי אך ורק באביו שבשמים. כל הקשיים נועדו לשרת את המטרה העליונה הזו.¹²

9. ראה לכתחילה (כבודו מלא עולם).

10. משכני אחריו (עמ' 289).

11. חובות הלבבות (שער הבטחון).

12. משכני אחריו (עמ' 303).

יג. שאיפתם של בני עליה היא, שהאמונה תלווה ותישא אותם בכל המצבים השונים בחייהם¹³.

המוליך והמסיע

יד. מרגע שאדם קם בבוקר - ה' יתברך מכוון את כל צעדיו, אחד לאחד, ומוליך אותו בדיוק בדרך שהתווה לו לאותו יום - 'מה' מצעדי גבר'¹⁴.

כך בכל יום ויום, במשך כל מסע חייו¹⁵.

טו. אין להרפות אפילו יום אחד מהחדרת הבטחון. יש לחזק את הקשר עם הקב"ה פעם אחר פעם, ללא הפוגות¹⁶.

טז. אדם יכול להשקיע זמן רב על לימוד אמונה, ללמוד ספרים רבים על מעלת הבטחון, לעבוד על אמונה ובטחון על פני תקופה ממושכת, אולם אם הוא לא ימשיך לטפסף לעצמו אמונה ובטחון דבר יום ביומו, פעמים מנות קטנות ופעמים מנות גדולות, אין קיום לכל עמלו¹⁷.

יז. מי שתפס את מידת הבטחון כפרוייקט חיים - זוכה להעפיל לדרגות גבוהות ביותר של בטחון בה'. הוא זוכה להתהלך

13. הגר"ש וולבה (באמונתו יחיה עי"ט).

14. משלי (כ, כד).

15. ראה להלן.

16. זוהר (פרשת וארא).

17. ראה לכתחילה (יסודות האמונה).

בכל יום כשהוא עטוף בענן של בטחון. הוא רואה במוחשיות את יד ה' המלווה אותו ואת השגחתו הפרטית הצמודה אליו. הוא הולך 'יד ביד' עם בורא עולם¹⁸.

יח. מלבד הדרגות הרוחניות שאדם זוכה להגיע אליהן באמצעות מידת הבטחון, ומלבד הקשר עם הקב"ה, ומלבד השכר הגדול הצפוי לו, הריהו זוכה - בנוסף - לעבור את חייו כאן, בעולם הזה, ב'איכות חיים' גבוהה מאוד, נדירה, המאפשרת לו להתקדם ולהצליח בשאר ענייניו ושאיופותיו¹⁹.

קול ה' במהלך המסע

יט. צריך לשאוף להגיע למדרגה כזו של אמונה, עד שאתה מרגיש שכל דבר הנקרה בחיך הוא 'קול ה' המדבר אליך'.

אתה מביט אל הדבר שקורה, ומבין בודאות מי שלח אותך אליך. אתה מביט אל הבוכה שבתיאטרון, ומחייך לעצמך איך היא מציגה כל כך מוצלח למרות שהיא רק בוכה²⁰.

כ. יהודי הזוכה לחיות את חייו כשהוא יודע שאין מקרה בעולם וכל המתרחש סביבו הוא 'קול ה'' המדבר אליו, יהודי כזה הוא 'חי בורא עולם' בכל רגע, בכל התרחשות.

כל מה שהוא רואה מסביבו - זה רק בורא עולם, וכל

18. שם.

19. משכני אחרים (עמ' 348).

20. ראה לכתחילה (כיסופין; דביקות בה').

השאר - זה רק תיאטרון בובות. זה שמסתתר למעלה - פשוט מוליך את הבובות²¹.

כא. חובה לזכור, העולם - אינו מציאות עצמאית. הנבראים בעולם - אינם זזים מעצמם, אלא הקב"ה מזיז אותם. הוא זה ש'מושך בחוטים' מאחרי הקלעים.

כל קיום העולם תלוי בבורא עולם. ברגע שבורא עולם יחדל לרגע לברוא אותו - העולם יחדל מלהתקיים²².

כב. כל מה שנראה בבריאה כפועל מעצמו - זה מחזה תעתועים. כל הבריאה כולה היא כמו כפפה על ידו של בורא עולם. בני האדם מדמים שהכפפה היא זו שפועלת כי רק אותה הם רואים, ואינם מבינים שבתוך הכפפה מסתתרת היד שמפעילה אותה²³.

כג. כל הזמן יש להתבונן בנוכחות הבורא המתחבאת ב'צירופי מקרים קטנים', אירועים והתרחשויות שבאים יחד בהרמוניה ובתזמון מופלא כדי להביא לתוצאה מיוחדת. גילויים אלו קרויים 'גילוי שכינה'²⁴.

כד. זה לא שהקב"ה נותן את היכולת לכוחות לפעול, אלא הקב"ה בעצמו הוא הפועל.

21. שם.

22. ראה לכתחילה (אמונה ובטחון).

23. רמח"ל (וידעת עמ' 106).

24. ראה משכני אחריד (עמ' 51).

ה' מסתיר את כוחו על ידי צינורות שונים. לצינורות אלו הבריות קוראים 'כוחות', בעוד שהם רק מסווה וכסות עיניים להסתיר את כוחות ה'.

מי מאיר לארץ ולדרים עליה - בורא עולם, אך הוא מסתיר את עצמו דרך הצינור הנקרא 'חמה'.

מי מרפא את האדם - בורא עולם הוא 'רופא כל בשר', אך הוא מסתיר את עצמו דרך רופאים ורפואות.

בורא עולם הוא 'בעל הכוחות כולם', אין כח 'לחמה' ואין כח ל'רופא', אלא בורא עולם הוא בעל הכוחות כולם, אך הוא מסתיר את עצמו על ידי הצינורות השונים²⁵.

מבט לאחור

כה. אדם מבוגר שמתבונן על מהלך חייו - יתברר לו שפרט רדף פרט, אירוע מתקשר לאירוע, הכל התחבר כמו פאזל של אלפי חלקיקים, קטנים וגדולים, כדי להוביל לתוצאה הסופית, כדי להביא אותו בדיוק לנקודה בה הוא מצוי כיום, להשלים את תפקידו הייחודי לו בעולם הזה.

עצם ההתבוננות והידיעה הזאת משלהבת את הלב, מבעירה בעוצמה אדירה את ההרגשה המוחשית כי הקב"ה מלווה אותנו בכל רגע בחיינו²⁶.

25. שם.

26. ראה להלן.

כו. אשרי מי שזכה לעבור את מסע החיים בעולם הזה מתוך קירבה לבורא עולם, המעניקה לו עוז ותעצומות שלא ידע קודם, מאירה את דרכו בכל פיתולי החיים ומנווטת אותו בכל צעד ושעל²⁷.

סוף דבר

כו. אחד הרגעים המתוקים ביותר בחיים – זה כשהאדם מחליט בדעתו, סופית, לראות את בורא עולם בכל פעולה שהוא עושה²⁸.

27. משכני אחרין (מבוא).

28. והדברים ידועים, בדוקים ומנוסים.

פרק ג

והנה טוב מאוד

א. בסיום בריאת העולם ראה ה' יתברך את כל אשר עשה, ואמר: 'והנה טוב מאוד'.

ה' יתברך העיד על טריליוני פריטים המצויים בבריאה – שטובים הם. כל דבר שנברא קיבל מאת יוצרו את חותם הטוב.

אם כן, למה יגרע חלקנו? מדוע שאנו לא נחוש את טוב הבריאה המתחדשת בכל יום תמיד?¹

ב. ההטבות והחסדים שבורא עולם עושה עם האדם – מתחילים מרגע ההחלטה לברוא אותו ונמשכים בכל רגע, בכל תחום ותחום ובכל פרט ופרט.²

ג. עצם העובדה שהקב"ה החליט לברוא אותנו, להעניק לנו חיים, מעידה שהוא אוהב אותנו עמוקות, שכן הוא נתן לנו את המתנה הגדולה ביותר שניתן להעלות על הדעת, וכידוע המטרה העיקרית של מתנה היא: להראות את האהבה שרוחש הנותן למקבל, וככל שגדל ערכה של המתנה – כך גדלה האהבה שהיא מבטאת.³

1. אנכי מצוך היום (עמ' עב).

2. שיחות נפש (עמ' 174).

3. ראה להלן.

ד. ה' יתברך מודיע וחוזר ומודיע: דע לך בני, כי אני טוב, ובריאתי טובה, והאמן בי כי כל רצוני לעשות עמך רק טוב⁴.

ה. האמת הצרופה מרוקנת את הבריאה מכל רע, ומותירה אותו במקום אחד בלבד – במחשבתו של האדם ותו לא⁵.

ו. השאיפה של כל אדם צריכה להיות: מתי אזכה להסתכל על כל מאורעות העולם, הטובים והקשים, בידיעה צלולה כי מאת ה' היתה זאת. מתי אתחיל לחיות את חיי מתוך הכרה ברורה, שכל המתחולל נגד עיני – טוב הוא, למרות שהוא נשגב ונעלם⁶.

ז. 'חסד' היא מידת הנתינה, ו'גבורה' היא מידת הצמצום. השילוב בין שתי מידות אלו הוא הכרחי לטובת העולם, שכן חסד ללא מיצרים והגבלה – הוא רע (בדומה לילד שמעניקים לו את הכל ללא הגבלה ואינו צריך להתאמץ)⁷.

טובת הפרט

ח. כשחז"ל אומרים שהכל מושגח ומכוון לטובתנו, הכוונה היא כפשוטה: כל מה שקורה בכל העולם כולו, כל

4. רמב"ם (שם); אנכי מצוך היום (שם).

5. שם.

6. אנכי מצוך היום (עמ' נח).

7. שערים אל הפנימיות (עמ' תרט).

הפרטים הקטנים ביותר, מתוכננים כך שיהיה טוב לי! לא למישהו אחר, לא לאנושות באופן כללי, ובודאי שלא לריבונו של עולם, שאינו זקוק למאומה מבריותיו. לא. אלא הכל מכוון כך שיהיה לי הכי טוב. לי ולכל אחד ואחד.⁸

ט. כל הבריאה מתנהלת ומושגחת כך שתוביל לטובתו של כל יחיד ויחיד. אין מציאות בשמים שבה הפרט מקריב את טובתו האישית למען טובתו של הכלל... בורא עולם מתייחס לכל אחד ואחד מאיתנו כאילו היה בנו יחידו, ומתכנן את כל העולם כולו כך שיתנהל באופן שטובתו של האיש הפרטי מחייבת.⁹

י. כל אחד מאיתנו זוכה ל'השגחה פרטית' מדויקת וצמודה, לא כחלק מהכלל, אלא כפרט העומד בפני עצמו.

אין לבשר ודם אפשרות לתפוס ולהבין כיצד זה יתכן, אולם זו המציאות הברורה.¹⁰

8. נפשי חמדה (עמ' שה).

9. שם.

10. כשאנו שומעים למשל על אסון נורא, כמו מגדלי התאומים, בו קפחו את חייהם אלפי בני אדם, אין מדובר כאן על מקרה קולקטיבי שפגע מטבע הדברים באנשים רבים, אלא בגזירה פרטנית שנגזרה משמים על כל אחד ואחד מהם באופן פרטי, בחשבון מדוקדק ומדויק, ששקלל את כל ההיבטים השונים שנובעים מהגזירה הזו, כמו למשל את הצער שייגרם לאותו אדם, לאוהביו, לבני משפחתו.

מי שאינו מאמין בזה - הוא לא אדם מאמין. נפשי חמדה (עמ' שו).

יא. 'השגחה פרטית' פירושה, שהקב"ה 'תופר' באופן אישי כל מה שקורה לנו. הוא 'מהנדס' כל פרט ופרט בחיינו, לפי הראוי והנכון לנו, כולל הכנסת היד לכיס כדי ליטול שלוש מטבעות ועלו בדינו שתיים¹¹.

11. ערכין (טז, ב).

פרק ד

טובות תמידיות

א. האדם מורגל בטובה, נולד לתוך מציאות של טוב הנראית לו ברורה מאלה, איננו מכיר אפשרות אחרת, ועל כן הטובה המרובה הנגמלת עמו אינה גורמת לו התפעלות.

כדי להשיב את התחושות שאבדו - יש פתרון אחד הנקרא: התחדשות.

כאשר האדם יתבונן מחדש בבריאה ובמעשה בראשית, ויבין שהעולם נברא מחדש כל רגע, 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', אותו מעשה בראשית שנאמר בו 'טוב מאוד', או אז הוא יתחיל לפקוח את עיניו ולראות כמה טובות והנאות נעימות מקיפות אותו¹.

ב. כל הטוב שקורה בעולם - מגיע רק מבורא עולם. גם הטוב שמוענק לנו על ידי אחרים או על ידי מאמצינו - מושג רק בגלל שבורא עולם נותן אותו.

המודעות לכך שה' הוא לבדו סיבת הטוב והוא לבדו גורם לרווחתנו - היא חיונית מאוד².

1. אנכי מצוך היום (עמ' עג).

2. שם.

ג. האם יאות הדבר שנמעיט לחוש את הטוב שמשפיע לנו ה' יתברך רק משום שהוא נותן לנו אותו בהתמדה ובקביעות³.

ד. האם כך נאה וכך יאה, שיהא האדם טובל כולו בנועם הבריאה, ותוך כדי דיבור הוא יתמה על מה להגיד 'תודה', ולפעמים הוא ישאל את חבריו: 'למה העולם כזה רע?'⁴.

ה. כוחות אין סוף פועלים בבריאה: כח הראיה, כח השמיעה, כח ההליכה, כח המחשבה... כל הכוחות מוזרמים בכל שניה ישירות מבורא עולם, בדומה לכח חשמל הזורם בחוטי הנחושת. החוט הוא בסך הכל כלי שדרכו עובר הזרם החשמלי מתחנת החשמל אל האדם.

כך בכל הכוחות שבעולם: כח המשיכה, כח הילודה, כח הצמיחה... בורא עולם הוא בעל הכוחות כולם והוא מזרים אותם דרך כלים מסויימים⁵.

ו. האדם רואה רק מה שהקב"ה רוצה שהוא יראה - 'כל הבריות בחזקת סומין הם עד שהקב"ה מאיר את עיניהם'⁶.

3. אנכי מצוך היום (עמ' עב).

4. שם.

5. שם (עמ' עז).

6. רבי בנימן למד זאת מהפסוק 'ויפקח אלוקים את עיניו ותרא באר מים' (בר"ר נג, יד). לא כתוב שהקב"ה יצר עכשיו באר, אלא שה' פקח את עיניו ותרא באר מים'. הבאר היתה שם כל הזמן, אלא שעד עכשיו לא ניתנה לה רשות לראות. זאת משום שהעיניים לא רואות את הכל, אלא רק את מה שהקב"ה רוצה שהם יראו.

הדבר שנמצא לפנינו - אינו מחייב שנראה אותו. יש השגחה פרטית על כל מה שאנחנו רואים. רק את מה שנותנים רשות לראות - רואים, ומה שלא נותנים רשות לראות - לא רואים⁷.

ז. אין דבר בעולם שקורה מעצמו. אין שום מאורע שאינו מגיע אלינו ישר מבורא עולם. אין שום מצב שנגרם כתוצאה ממצב קודם. כל דבר שקורה - נגזר עכשיו⁸.

ח. לפני שקורה לנו דבר קטן או גדול - ה' מסכרן את כל חיינו ואת כל מעשינו, ועל פי זה מייצר לנו את המאורע הנוכחי, לטובתנו ומתוך אהבתו אותנו⁹.

ט. כל אדם יכול לשים לב שיכולותיו וכוחותיו אינם משרתים אותו באותה צורה כל ימי חייו, אלא הם משתנים בכל יום מחדש לפי הנדרש לו.

טובות אלו הנעשות עם האדם באופן תמידי - מגבירות את

צא ולמד: יבשת אמריקה היתה מוסתרת מעיני הבריות במשך אלפי שנים, עד שהגיע הזמן למצוא אותה, וקולומבוס מצא אותה ב'מקרה'. קולומבוס לא חיפש יבשת חדשה. הוא פשוט רצה למצוא דרך להגיע להודו. וגם כשהוא מצא את היבשת, הוא חשב שהגיע להודו. 'כל הבריות בחזקת סומין הן - עד שהקב"ה מאיר את עיניהם'.

7. כמבואר לעיל.

8. ראה לכתחילה (השגחה פרטית, קרבת אלוקים).

9. שם.

הרגשת השבח והתהילה: הלא בורא עולם מחדש את כוחותיו ותחושותיו כל רגע, כל שניה, ללא הרף¹⁰.

י. נמצא, אם כן, שבכל שעה ושעה מתרחש תהליך 'בריאת האדם' על ידי השפעת חיות וכח לברואים, וגם על בריאת מחודשת זו נאמר: 'והנה טוב מאוד'¹¹.

יא. מעתה, אין שום הגיון שיוכל לבאר כיצד יתכן שיתהלך אדם בעולם עם תחושת התמרמרות. התמרמרות על בריאת העולם המחודשת, התמרמרות על בריאת האדם המחודשת, תוך הכרזה שהם אינם טובים¹².

עצות

יב. קיימת עצה נפלאה לעורר את האדם להכיר את גודל חסדי ה':

דרכם של בני אדם שהם אינם יודעים להעריך את מצבם הטוב אלא בהעדרם. אדם אינו מעריך את בריאותו אלא כשהבריאות מתחילה לחרוק. ולכן יצייר אדם במחשבתו כמה צער היה לו אם פתאום היה נחסר לו אחד הדברים שהוא היה מורגל בהם, ואז יתן הודיה לבורא עולם על שמנע ממנו צער זה.

10. ראה לכתחילה (כיסופין).

11. אנוכי מצוך היום (עמ' עז).

12. שם (עמ' עז).

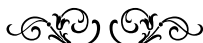
כעבור פרק זמן קצר הוא ישים לב על אלפי אלפים ורבי רבבות של הודאות עד בלי ספור.¹³

יג. ישנם אנשים שאינם עירניים למתרחש סביבם. הם סגורים במעגל מחשבותיהם ואלפי החסדים המוענקים להם על ידי בורא עולם, חולפים לידם מבלי שיבחינו בהם.

הפיתרון הוא לייחד זמן להתבוננות בחדשים שה' מציף אותם.¹⁴

יד. האושר הוא סיכום כולל של פרטים רבים הנפרסים על פני היום. ככל שהאדם לומד ליהנות מיותר פרטים במהלך היום - הוא מאושר יותר.

בדוק ותמצא, שרק אדם שרואה את בורא עולם על כל צעד ושעל - יודע ליהנות מהתענוגים הפשוטים והבסיסיים של החיים, שהם - באמת - גם התענוגים החשובים היחידים בחיים¹⁵

13. ראה לכתחילה (כיסופין, פרק התבוננות).

14. שם.

15. ראה לכתחילה (נסיונות).

פרק ה

אמונת ההטבה

א. 'אמונת ההטבה' משמעה: האמונה ש'טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו'¹.

ב. האמונה ש'טוב ה' לכל' היא חלק בלתי נפרד ממצות האמונה, וחלק מרכזי ושורשי ממנה².

ג. 'אמונת ההטבה' משמעה, שגם היסורים והצרות הם כולם טוב מלא, רווח מלא, ולא טוב עם קצת רע, רווח עם קצת הפסד³.

ד. שורש האמונה שה' עושה עמנו רק טובות, אלא שטובות אלו מחולקות לשתי מחלקות: מחלקה אחת - שגם אנחנו

1. ראה לכתחילה (כבודו מלא עולם).

2. שם.

3. בירושלמי (הוריות פ"ג, ה"ג) מסופר על חסיד אחד ששקעה רגל פרתו בשעה שחרש ונשברה רגלה, וחפר שם כדי לשלוף את רגלה ומצא מרגלית יקרה ששווה מאה מנה.

אם ישאלו את האיש הזה - האם אפשר לומר שהפסדת והרווחת: הפסדת שבועיים עבודה בשדה עד שהפרה תתרפא, והרווחת מרגלית יקרה בת מאה מנה, הוא יאמר: לא הפסדתי כלום, אלא הרווחתי מאה מנה פחות שבועיים עבודה. זה לא שיש כאן גם הפסד וגם רווח, אלא כולו רווח, ועל זה ישבחו את ה' לעתיד לבוא: 'אודך ה' כי אנפת בי'.

מבינים שהן טובות, ומחלקה שניה - טובות שאנו לא מבינים מדוע הן טובות.

ב'תניא'⁴ מבואר, שבמחלקה השניה - הטובה יתירה על דברים שגם אנו מבינים שהן טובות⁵.

ה. ישנם מקרים קשים שקשה לאמונה לעמוד בפניהם. השכל אומר כביכול: 'כאן לא שייך שום הסבר! לא שייך שיצא מזה דבר טוב'.

דע לך, שפה מתחילה האמונה האמיתית. מכיון שכל זמן שאני מקבל את הקב"ה רק כשהדברים מסתדרים לי בראש, בעצם אני לא מאמין בה', אלא בשכל שלי.

מתי האמונה האמיתית מתחילה, ברגע בו אני אומר: 'הקב"ה הינו בורא, ואני נברא, כדי להאמין בו כמות שהוא - עלי להשתחרר מההגבלות של עצמי, ואז להאמין בו'⁶.

ו. נמצאנו למדים ש'אמונת ההטבה' היא: לידע ולהאמין שמטרת הבריאה היא להיטיב לברואים, הן על ידי דברים טובים וגם נוחים והן על ידי דברים טובים שאינם נוחים.

4. אגרת הקודש (יא).

5. שהרי בוודאי שה' רוצה שגם אנחנו נראה את הטבתו עמו, ואם למרות זאת הוא 'מוותר', כביכול, ובוחר בטוב הבלתי נראה, אות הוא כי מצב זה שווה לנו יותר, אף שאיננו מבינים זאת. בכל דרכיך דעהו (עמ' שט).

6. מנהיגות (עמ' תקמא).

נציין, שעל ידי מידת הבטחון – כל מעשי ה' הם גם טובים וגם נוחים, מלאים רוגע ושלווה ומנוחת הנפש⁷.

ז. אדם שמאמין ב'אמונת ההטבה', ובעת מצוקה הוא לא מרוצה ממצבו והוא מעוניין שה' ישנה את התוכניות לגביו, אמנם הוא מבין בשכלו שה' הביא לו את המצב הטוב ביותר, אך הוא לא מחובר להבנה הזאת. חסר לו 'דעת' – חיבור – לחכמה ולבינה⁸.

ח. אילו היו פותחים לפני האדם את שערי השמים על כל סודותיהם העמוקים, הוא היה רואה את הטובות הצפויות לו מתוך הרעה העכשוית⁹.

ט. חובה על אדם להחדיר לעצמו את 'אמונת ההטבה' על ידי התבוננות תמידית בדברים הטובים המקיפים אותו, עד שירגיש 'הכרת הטוב' עמוקה למי שהעניק לו אותם ברוב טובו¹⁰.

י. בכלל 'אמונת ההטבה' להאמין שתכלית ירידת הנשמה לעולם הזה היא טובה עצומה שאין למעלה ממנה¹¹.

7. ראה לכתחילה (השגחה פרטית).

8. שם.

9. רבי חיים ויטאל (שער הגלגולים).

10. אנכי מצוך היום (עמ' סט).

11. שם.

יא. בעת הגאולה השלימה יודיע ה' דרכיו לעיני כל ישראל, ואז האדם יראה כי כל מה שקרה עמו נגזר על ידי ההשגחה העליונה והיה מכוון לטובתו¹².

אמונת ההשגחה

יב. 'אמונת ההטבה' ו'אמונת ההשגחה' משולבות זו בזו, שכן המושג 'ההשגחה' הוא - 'השגחה לטובה'.

בורא עולם 'משגיח מן החלונות ומציץ מן החרכים' לפקח שהכל יהיה בתכלית הטוב¹³.

יג. 'ההשגחה' מהותה, שבורא עולם משגיח עלינו על כל צעד ושעל שיהיה לנו רק טוב - 'הנה עין ה' אל יראיו למי יחלים לחסדו, להציל ממוות נפשם ולחיותם ברעב'¹⁴.

יד. 'אמונת ההשגחה' - משמעה: להאמין שבכל רגע ה' מזרים

12. דעת תבונות לרמח"ל (אות נד). אמרו חז"ל (פסחים נ, א): 'אמר רבי אחא בר חנינא: לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה על בשורות טובות - אומר: ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות - אומר: ברוך דיין האמת. לעולם הבא - כולו הטוב והמטיב'.

וביארו, שלעתיד לבוא יתגלה שאין רע כלל, כי כל דעביד רחמנא לטב עביד, ומה שנראה לנו רע - אינו אלא מפני קוצר ראייתנו וקטנות הבנתנו. אז, באחרית הימים, יתגלה לעין כל איך כל 'רע' בשעתו היה שיא הטוב האפשרי.

13. אנכי מצוך היום (עמ' סג).

14. תהלים (לג, יח).

לאדם את מה שנצרך לו באותו רגע, תוך סכרון מלא בין כל חלקי גופו ובין כל חלקי הבריאה ובין כל העולמות¹⁵.

טו. אמור מעתה, כי 'אמונת ההשגחה' מהותה: אמונה שה' יתברך משגיח ומנהל את העולם באופן שיושפע עליו רק טוב¹⁶.

15. ראה לכתחילה (השגחה פרטית).

16. ראה ערבי נחל (חוקת); אנכי מצוך היום (עמ' סד).

פרק ו

המלך הטוב והמטיב

א. לאדם יש ציפיות ושאיפות מופרזות שהכל יתנהל לפי התוכנית שלו, ובקלות, ובמהירות, ללא שום תקלות, וללא מאמצים מיותרים; וכשזה לא קורה - הוא מרגיש 'רע'. אם האדם היה מכניס את בורא עולם למערכת זו - הוא היה מרגיש 'טוב'¹.

ב. כל הצרות של בני אדם נגרמות בגלל הפער בין איך שהם חושבים שהדברים צריכים ללכת, לבין איך שהם הולכים במציאות. פער בין היעד שלנו לבין היעד שהציב לנו הקב"ה. פער בין הקצב שבו אנחנו רוצים שהדברים ישתנו, לבין איך שבורא עולם החליט שהם ישתנו².

ג. מה גורם לאדם לחשוב שקרה לו 'משהו רע'? ההבנה שלו איך דברים צריכים להתנהל, החכמה שלו, השכל שלו.

כלומר: האדם מעדיף את ההבנה שלו על פני ההבנה של הבורא שמחייה ומהווה אותו בכל רגע מחדש. הוא מבכר את החכמה שלו על החכמה של בורא עולם שברא ברגע זה ממש את המצב הנוכחי.

1. ראה לכתחילה (קרבת אלוקים).

2. שם.

כל זמן שהאדם לא משוכנע שהחיים שלו כרגע הם הדבר הטוב ביותר בשבילו, תחסר לו מנוחת הנפש, וממילא מידת הבטחון שלו אינה בשיאה³.

ד. האדם מקבל אין ספור מתנות במהלך חייו, אבל ברוב הפעמים הוא מדלג עליהם, ולפעמים הוא אף רואה בהם אסון, רק כי באיזה מקום במוח שלו תקוע שהטוב שלו יגיע רק בדרך שהוא החליט שהיא הנכונה והטובה⁴.

ה. הבסיס לבטחון הוא ההבנה שכל דבר שה' עושה עמנו הוא הטוב ביותר עבורנו.

להבין היטב היטב – שלא יתכן שייצא משהו רע ממני שהוא כולו פסגת הטוב.

מדוע לפעמים נדמה לנו שזה רע? משום שזה לא מתאים

3. ראה להלן.

4. סיפר הבית ישראל מגור: ת"ח וגביר אחד היה נוהג לבוא תמיד לזקני השפת אמת. אח"כ כשנתמנה האמרי אמת לאדמו"ר כממלא מקום אביו, המשיך הלה לבוא לשולחנו.

פעם אחת נודמן לו במסחרו לקנות יער, ובא לשאול את האמרי אמת זצ"ל, שיעץ לו שיקנה – אבל אח"כ הפסיד עי"ז את כל כספו, כיון שכך הפסיק לבוא אליו.

בסוף התברר שעצתו של האמרי אמת כן היתה טובה בשביל החסיד הנ"ל, כי אחר שאיבד את כל כספו הוצרך לברוח עם כל משפחתו לארץ ישראל, וניצל הוא וכל משפחתו ממלחמת העולם הנוראה.

מה שהיה נראה כהפסד מוחלט, הוא הוא היתה הישועה עצמה. ליקוטי יהודה החדש (פרשת קורח עקס"א).

לרצון שלנו. מבחינתנו דבר שלא מתאים לרצון שלנו - הוא דבר רע.

האדם הוא כזה 'קצר דעת', שלמרות שפעמים רבות הוא רצה משהו שלבסוף התברר שהוא רע עבורו, בכל זאת אם בפעם הבאה הוא ירצה משהו ויקרה אחרת - הוא ירגיש רע, ולא ילמד מהפעמים הקודמות.

כמה פעמים קרה לנו משהו שהיינו בטוחים שהוא רע מאוד, ולבסוף התברר כדבר הכי טוב שיכול לקרות לנו⁵.

ו. נתבונן על העבר ונגלה כי דברים רבים הגיעו אלינו מבלי שנקפנו אצבע עבורם, ופעמים רבות התאמצנו רבות והפכנו עולמות - ולא קיבלנו מה שרצינו⁶.

ז. ה' יתברך הוא תכלית הטוב, הרחמים והחסד⁷. זו האמת המוחלטת. אז מדוע אנחנו לא רואים את זה? כי אנחנו לא יודעים מה זה 'טוב אמיתי'. האדם מתרכז במה שהוא רצה לקבל ולא קיבל, ולא במה שנכון בשבילו⁸.

ח. לעיתים האדם משוכנע שדבר מסוים הוא הטוב ביותר עבורו, והוא משקיע מאמצים ומשאבים רבים להשיגו. אמנם בורא עולם - שיודע שדבר זה אינו טוב בשבילו -

5. ראה לכתחילה (דביקות בה').

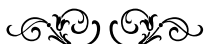
6. שם.

7. ראה חובות הלבבות (שער שלישי).

8. שם.

מכשיל את מאמציו, כדי להביא לו את הדבר הטוב והנכון
שלא עלה כלל על דעתו⁹.

ט. מי שרוצה לחיות חיי שלווה – כדאי לו להתחיל לסמוך על
מי שבאמת אפשר לסמוך עליו, על מי שמהווה אותו בכל
רגע ויודע מה הכי טוב בשבילו¹⁰.

9. ראה לכתחילה (נסיונות).

10. ראה לכתחילה (השגחה פרטית).